

שומרים על צלם אנוש - במיוחד בימים קשים

קריאה דחופה של אנשי חינוך עם פתיחת שנת הלימודים תשע"ה

لنحافظ على الصبغة الإنسانية – خاصة في الأيام الصعبة

نداء عاجل للعاملين والعاملات في حقل التربية مع بدء السنة الدراسية

٢٠١٥-٢٠١٤

הקדמה

קיץ קשה ומאתגר עבר על כולנו: חטיפת צעירים ורציחתם, הפגנות אלימות ובריונות פוליטית, הסתה גזענית ופשעי שואה, הסלמה בעוינות בין יהודים לערבים ובין ימין לשמאל, וכמובן המלחמה בעזה.

לכל אחד ואחת עמדה משלו ומשלה, אך לא לנו הזכות לכפות על אחרים את עמדותינו, קל וחומר לפגוע בהם אם הם חולקים עלינו. לעומת זאת כאנשי חינוך יש לנו מחויבות עמוקה לבסס ולקדם תרבות מחשבה מושכלת ושקולה, תרבות שיח פלורליסטית וסובלנית, התייחסות הומנית לאחרים, מעורבות אזרחית תורמת ושמירת החוק.

לפיכך לקראת שנת הלימודים הנפתחת תשע"ה, וברוח קריאתו של נשיא המדינה ראובן ריבלין ש"בעת הקשה הזאת אסור לנו לעצום עין בפני קיצוניות ואלימות שהרימו את ראשן המכוער בתוכנו", חברנו יחד - אנשי חינוך יהודים וערבים, דתיים וחילוניים - בקריאה דחופה אל ציבור המורים, התלמידים וההורים: "שומרים על צלם אנוש במיוחד בימים קשים".

קריאתנו מתמקדת במסר הערכי. את הפדגוגיה אנו משאירים למורים ולמחנכים: מגני הילדים ועד לאוניברסיטאות ולמכללות להכשרת מורים, שימצאו את תחומי הדעת ההולמים והדרכים המתאימות כדי להעצים בקרב הצעירים את השמירה על צלם אנוש - במיוחד בימים קשים.

מקדמה

מר עלינו כפי שציינתי קודם, וקפנו בהם אף יותר מן תחילת: חטף שבאן וקתלם, מظاهرات עניפה ובלטחה סייסאיה, תחריט ענצרי וחראם כרהיה, תעמיד בן העדה בין יהוד וערב, בין ימין ויסאר, وبالطبع الحرب في غزة.

לכל فرد מן מוקפה או מוקפה בן זה האמר או דא, ולכן לیس מן חקנא أن نلزم أحداً بمواقفنا، فضلاً عن المسّ من يختلف علينا. بالمقابل، فنحن العاملين والعاملات في حقل التربية علينا الالتزام العميق بأن نؤسس ونطوّر ثقافة متزنة وعقلانية، ثقافة حوار متسامحة ومتعددة الأطراف، معاملة إنسانية مع الآخرين، انخراط مدني مساهم في خدمة المجتمع، ومحافظ على القانون.

على ضوء ذلك، قبيل بدء السنة الدراسية الجديدة، وتماشياً مع روح الدعوة التي أطلقها رئيس الدولة السيد رؤوفين رفلين، والتي يرى فيها أننا "في هذه الظروف الصعبة يحظر علينا أن نغضب أعيننا عن مظاهر التطرف والعنف التي أخذت تتجلى بوجهها القبيح بين ظهرائنا"، فقد اجتمعنا معاً نحن العاملين والعاملات في حقل التربية من יהود وعرب، من متدينين ועلمانيين لنطلقها دعوة عاجلة إلى جمهور المعلمين، الطلاب والآباء: "لنحافظ على الصبغة الإنسانية، خاصة في الأيام الصعبة".

دعوتنا تتركز على الرسالة القيمية. أما الناحية البيداغوجية فسنسندعها للمعلمين والمربين: من روضات الأطفال وحتى الجامعات والكليات لإعداد المعلمين، وهم بدورهم سيحدثون مجالات المعرفة التي تلائم والسبل التي توافق دعوتنا، وذلك حتى نعزز لدى الطلاب وأبناء الشبيبة الحفاظ على الصبغة الإنسانية لكل منا - خاصة في الأيام الصعبة القاسية.

שומרים על צלם אנוש - במיוחד בימים קשים

כאנשי חינוך מציבורים שונים - יהודים וערבים, חילונים ודתיים - אנו שותפים בסלידתנו העמוקה מזוועות הטרור, הגזענות, האלימות הפוליטית ופשעי השנאה, ומתייצבים יחד למען עקרונות יסוד ערכיים ותרבותיים שבלעדיהם בני אדם מאבדים את צלמם האנושי והחברה מתדרדרת לג'ונגל אכזרי.

עיקרי יסוד של המוסר הכלל-אנושי הם כבוד האדם ושוויון ערך האדם - כל בני האדם נבראו בצלם. וגם אם אנו לוקים בדעות קדומות ותפיסות סטראוטיפיות, חובה על כולנו להחמיר עם עצמנו, להתגבר על רגשות קמאיים ועמדות פשטניות, ולהימנע מעמדות והתנהגויות גזעניות אשר רואות בקבוצות מסוימות - על בסיס גזע, מין, דת, לאום, עדה או דעה - נחותות, פגומות ובלתי ראויות לזכויות אדם ואזרח.

כאנשי חינוך ולאור יסודות מוסר אלו, אנו קובעים נחרצות **שיש דברים שלא ייעשו במקומותינו:**

- לא לגזענות, לאלימות פוליטית ולפשעי שנאה.
- לא לשפיכות דמים ופגיעה בחפים מפשע.
- לא למחאה אלימה, לרמיסת שלטון החוק ולהחנקת חופש הביטוי.
- לא לקריאות נקם ודברי הסתה באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות.

נחافظ עליו صورتנו الإنسانية - في هذه الأيام الصعبة بالذات

نحن العاملين والعاملات في حقل التربية من جميع الأوساط - يهودًا وعربًا، متديّنين وعلمائين - نلتقي جميعًا في النفور العميق من أعمال الإرهاب الفظيعة والشنيعة، من العنصرية، من العنف السياسي وجرائم الكراهية، ونقف صفاً واحداً لحماية المبادئ الأساسية القيمية والثقافية، إذ بدونها يفقد الناس صورتهم الإنسانية، ويتدهور المجتمع إلى قانون غابٍ مدمرٍ ورهيب.

من المبادئ الأولية في محمل الأخلاق الإنسانية نجد المحافظة على كرامة الإنسان - كل إنسان، إذ أنّ جميع الناس خلقوا سواسية كأسنان المشط. إننا وإن طغت علينا بعض آراء مسبقة وأفكار نمطية فإنه يجب علينا أن نكون جميعًا صارمين مع أنفسنا، وأن نتغلب على مشاعرنا البدائية الفطرية، ومواقفنا السطحية الضحلة، وأن نمتنع عن المواقف والتصرفات العنصرية التي تجعلنا ننظر إلى مجموعات معينة - على خلفية العرق والدين والجنس والقومية والطائفة أو الرأي - على أنّها ضيعة، ناقصة وغير جديرة بحقوق الإنسان والمواطن.

نحن العاملين والعاملات في حقل التربية وعلى هدي هذه الأسس الأخلاقية نقرر بشكل جازم حاسم بأنّ هناك أشياء لا نقبل أن تحدث عندنا وفي بلادنا:

- لا للعنصرية، والعنف السياسي، وجرائم الكراهية.
- لا لسفك الدماء، والاعتداء على الأبرياء.
- لا للاحتجاج العنيف، والدوس على حكم القانون، وخنق حرية التعبير.
- لا للتحرّيش وهتافات الانتقام في وسائل الإعلام والشبكات الاجتماعية.

על החתום (רשימה ראשונה)

כלות וחתיני פרס ישראל לחקר החינוך: פרופ' מרים בן פרוץ, פרופ' פנינה קליין, פרופ' חיים אדלר, פרופ' גבי סולומון
נשיאות ונשיאי מכללות לחינוך: פרופ' ציפי ליבמן - מכללת סמינר הקיבוצים, פרופ' יערה בר-און - המכללה האקדמית לחינוך אורנים, פרופ' תמר אריאב - המכללה האקדמית בית ברל, פרופ' לאה קסן - מכללת לוינסקי לחינוך, פרופ' בשאר סעד - המכללה האקדמית לחינוך אלקאסמי, פרופ' דוד אלכסנדר - המרכז האקדמי ויצו חיפה, פרופ' שמעון עמר - המכללה האקדמית לחינוך אוהלו, פרופ' סלמאן עליאן - המכללה האקדמית הערבית לחינוך בחיפה, פרופ' עליאן אלקרנאווי - המכללה האקדמית אחוה, פרופ' אבי לוי - המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום

מנהלי מחלקות חינוך ברשויות המקומיות ובמועצות האזוריות: אבי קמינסקי - עיריית אשקלון, נתן רובין - עיריית נתיבות, נועה צוק - מועצה אזורית משגב, מאיר יפה - מועצה אזורית זבולון

מנהלי רשתות וקרנות חינוכיות: ניסים מטלון - תוכנית קרב

ראשי קתדרות אונסקו: פרופ' נמרוד אלוני - הקתדרה לחינוך הומניסטי, ד"ר אלון גושן-גוטשטיין - הקתדרה לחכמת הדתות, ד"ר רוידה אבו ראס - הקתדרה לרב-תרבותיות, פרופ' אביבה דורון - הקתדרה לדיאלוג בין-תרבותי ובין-דתי, פרופ' מרדכי (מוטי) שכטר - הקתדרה לקיימות

מוסדות נוספים: גילה בן-הר - מנכ"לית מט"ח, פרופ' שייקה תדמור - יו"ר התנועה להעצמת הרוח בחינוך, ד"ר אוקי מרושק - מנהלת עמיתה במדרשת אדם לחינוך ודמוקרטיה, ד"ר מוחמד עיסאווי - יו"ר פורום מוסדות אלקאסמי, ד"ר גדי גבריהו - יו"ר פורום "תג מאיר", פרופ' מרדכי קרמיניצר, פרופ' ידידיה שטרן - סגני נשיא במכון הישראלי לדמוקרטיה, יניב שגיא - מנכ"ל גבעת חביבה, ד"ר מיכל גולן - מנהלת מכון מופ"ת, ד"ר עדנה קלו לבנה - עמותת בראשית לשלום, פרופ' דן אבנון - מייסד מרכז גילה לחינוך אזרחי ודמוקרטיה, הרב נפתלי רוטנברג - רב היישוב הר אדר, הרב בני פרל - ראש הישיבה לאמנויות ולמדעים, הרב שמואל ריינר - ראש ישיבת הקיבוץ הדתי מעלה גלבוע, דני פסלר - מנהל מרכז חינוך ליאו באק, פרופ' רון מרגולין - ראש תכנית אופקים באוניברסיטת תל אביב, פרופ' שפרה שגיא - ראש מרכז מרטין-ספרינגר באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' אבנר בן עמוס - ראש התכנית להיסטוריה של החינוך באוניברסיטת תל אביב, ד"ר דליה פדילה - ראש מכללת אלקאסמי להנדסה ומדע, מרים דרמני-שרביט - ראש תחום אזרחות במט"ח

מברכים על היוזמה: הרב ח"כ שי פירון - שר החינוך, ח"כ עמרם מצנע - יו"ר ועדת החינוך של הכנסת

التواقيع (قائمة أولى)

الحائزات والحائزون على جائزة إسرائيل في مجال التربية: بروفيسور مريم بن بيريتس, بروفيسور نينا كلاين, بروفيسور حاييم أدلر, بروفيسور جابي سلومون

رئيسات ورؤساء كليات للتربية: بروفيسور تسبي لييمان - كلية سيمينار ها-كيبوتسيم, بروفيسور يعارة بار-أون - كلية أورانيم, بروفيسور تمار أريأف - الكلية الأكاديمية بيت بيرل, بروفيسور ليلى كاسن - كلية ليفينسكي للتربية, بروفيسور بشار سعد - كلية القاسمي, بروفيسور دافيد ألكسندر - المركز الأكاديمي فيتسو حيفا, بروفيسور شمعون عمار - كلية أوهللو, بروفيسور سلمان عليان - الكلية العربية في حيفا, بروفيسور عليان القرناوي - الكلية الأكاديمية أخفا, بروفيسور آفي ليفي - الكلية الأكاديمية حيمدات ها-דרوم

مدراء أقسام تربية في السلطات المحلية والمجالس الإقليمية: آفي كامنسكي - بلدية أشكلون, ناتان روبين - بلدية نتيفوت, نوعة تسوك - المجلس الإقليمي مسحاف, مغير يافة - ندير قسم التربية المجلس الإقليمي زفلون

مدراء شبكات وصناديق تربية: نيسيم مطالون - برنامج كارث

رؤساء منابر اليونسكو: بروفيسور نمرد ألوني - المنبر للتربية الإنسانية, د. ألون جوشين-جوتشتين - المنبر لحكمة الأديان, د. رويدا ابو رأس - المنبر للتعددية الثقافية, بروفيسور أفيقة دورون - المنبر لحواري الثقافات والديانات, بروفيسور مردخاي (موطي) شختر - المنبر للاستدامة

مؤسسات أخرى: جيلة بن-هار - مديرة عامة م.ط.ح, بروفيسور شيكا تدمور - رئيس الحركة لتمكين العلوم الإنسانية في التربية, د. أوكي مروشك - مديرة-زميلة في كلية آدم للتربية والديمقراطية, د. محمد عيساوي - رئيس منتدى مؤسسات القاسمي, د. جادي جفرايهو - رئيس منتدى "تاج مغير", بروفيسور مردخاي كريميتسر وبروفيسور يديديا شتيرن - نائبا رئيس المعهد الإسرائيلي للديمقراطية, يانيف ساجي - مدير عام حفعات حقيفة, د. ميخال جولان - مجيرة معهد "موفيت", د. عيدنة كالو-ليقنة - جمعية "في بداية السلام", بروفيسور دان أفنون - مؤسس مركز جيلو لتربية مدنية وديمقراطية, الخاحام نتفالي روتنبرج - حاخام المجلس المحلي هار ادار, الخاحام بني بيرل - رئيس المعهد الديني للفنون والعلوم, الخاحام شموئيل رينر - رئيس المعهد الديني معالي جلوبوع, داني فسלر - مدير مركز تربية ليوو بيك, بروفيسور رون مرحولين - رئيس برنامج أوفكيم في جامعة تل-أبيب, بروفيسور شفرا ساجي - رئيسة مركز مرتين-سرينجر في جامعة بن جوريون, بروفيسور أفنير بن عاموس - رئيس برنامج تاريخ التربية في جامعة تل-أبيب, د. دالية فضيلي - رئيسة كلية القاسمي للهندسة والعلوم, مريام درموني-شرفيت - رئيسة مجال المدتات في م.ط.ح

يرحبون بالمبادرة: عضو الكنيست الخاحام شاي بيرون - وزير التربية, عضو الكنيست عمرام متسناع - رئيس لجنة التربية التابعة للكنيست

לקבלת קובץ בדוא"ל: קתדרת אונסקו לחינוך הומניסטי, מכללת סמינר הקיבוצים - Melach.Skb@smkb.ac.il